

JASPER MEKKES

WIL TOT WAARHEID

ESSAYBUNDEL

The cover features a minimalist, abstract graphic design. The background is a solid teal color. In the lower half, there are large, organic shapes in red and white. A prominent white shape on the left resembles a stylized mountain peak or a splash of liquid. To its right, a red shape flows downwards and then curves back up, creating a sense of movement. A small, solid red circle is positioned to the left of the white shape. The overall aesthetic is clean and modern.

Wil tot waarheid

JASPER MEKKES

WIL TOT WAARHEID

ESSAYBUNDEL

Montrésor

© Jasper Mekkes en Montrésor, 2020

ISBN: 9789083083407

Illustraties en vormgeving: De Zagerij ontwerpbureau

*De drijvende kracht achter de vooruitgang,
is de wil tot waarheid in ieder mens.*

'Il y a ainsi une volonté de vivre sans rien refuser de la vie qui est la vertu que j'honore le plus en ce monde.' — Albert Camus, *L'Été*

Inhoudsopgave

Woord vooraf	11
Eerste deel – De zorg voor zichzelf	15
Kuddemoraal	16
Wil tot waarheid	19
Parrhêsia	24
Ostracisme	27
Volksvertegenwoordiger	31
Koninginnedag	33
Onze gedachten zijn niet vrij	35
De ondergangsreligie van Paul Cliteur	38
Het vreemde eendje is een gevaarlijke hond	41
Bemoeizucht	45
Contract van wantrouwen	48
Pleidooi voor een nieuw socialisme	54
Neoliberalisme = fascisme	59
Een radicaal nieuwe moraal	62
Met fascistena polder je niet	67
Duurzame vooruitgang	71
Tweede deel – De nuttige kennis	75
De dictatuur van het Verdrag van Maastricht	76
Waarom de overheid het tekort aan sociale woningen niet oplost	79
De getemde mens	84
Gelijke kansen, transparantie en zelfsturing	87
Microfascisme	90
Nederland wordt planmatig kapot gebouwd	94
Rechtse intellectuelen	98

Vive la France!	101
Sipo Matador	105
De PvdA moet weer progressief worden	109
Nieuwe waarden	112
Een beter milieu begint bij de overheid	115
Dierenvrienden	119
Brood en spelen	123
Liberaal tirannie	126
Imperatief mandaat	130
Derde deel - Het leven conform de regels	135
Oorlogshitsers	136
Het linkse alternatief	140
Kritische denkers	143
Les Misérables	147
Sterven voor de economie	150
Samen	154
Siësta!	156
Vrijwillige onderdanigheid	159
Het ongelijk van Rousseau	162
Koning Gorilla	165
Ecokapitalisme	171
De illiberale staat	175
Vierde deel - De wapening voor het leven	179
Het uur van de waarheid (kort verhaal)	180
Nawoord	185

Woord vooraf

Ik wandel door mijn natuur
en kijk vooruit naar het doel voor vandaag:
een verhoging in het landschap,
ontstaan in lang vervlogen tijden.

De heuvel komt dichterbij nu
en om mezelf te beschermen tegen wind en regen
wandel ik, langs de bosrand,
in de richting van haar top.

Ik volg de paden die het leven voor mij volgde.
Leven dat, net als ik, de beschutting van de bomen zoekt.

Maar zo nu en dan verruil ik de gebaande paden voor de open
vlakke, het domein van de kudde,
om van de ene beschutte plaats naar de andere te komen.

Bewust van degenen die mij voorgingen op deze route,
die alleen wordt gelopen door echte wandelaars.

Aangekomen aan de voet van de heuvel plant ik een boom,
ter ere van de klim naar een top die steeds lichter wordt,
door het brokstuk van sterrenstof
dat haar 's nachts verlicht.

Alleen trek ik door de wildernis,
maar samen komen we aan,
bij het uiteindelijke lot van alles:
verdwijnen,
in het grote Niets.

Onderweg troost ik me,
door het cultiveren van mijn tuin.

Hilversum, 6 februari 2020

'Macht bestaat alleen omdat wij er mee instemmen. Besluiten er niet meer mee in te stemmen is voldoende voor haar val. Burgerlijke ongehoorzaamheid is een kracht die zijn weerga niet kent.'

— Louise Michel

**DE ZORG
VOOR
ZICHZELF**

Kuddemoraal

27.01.2018

Nederland bestaat uit diverse landstreken, met allemaal zo hun eigen overheersende cultuur. Die culturen zijn opgebouwd uit de geografie van een streek, haar geschiedenis en haar toekomst, uit het beschavingsniveau van de individuen die er wonen en de structuren die hen omhullen.

Ik ben geboren in de Achterhoek, in Groenlo om precies te zijn. Toch zou ik mezelf niet zo gauw een Achterhoeker noemen. Maar waarom eigenlijk niet?

Misschien komt het wel omdat ik inmiddels een groter deel van mijn leven niet meer in de Achterhoek woon. Of omdat ik de als typisch Achterhoeks bekend staande zaken zoals de Zwarte Cross of Normaal nu niet bepaald zie als het toonbeeld van goede smaak.

Maar ook het landschap werkt niet echt mee in de Achterhoek. Zelfs de eiken zijn er wat deprimerende bomen. Het zijn er veel en ze zijn vaak zo netjes in rijen aangeplant. Vrijwel overal heb je verharde wegen maar er zijn op het platteland weinig fietspaden, en alle wegen lijken naar huizen te leiden waar je geen boeken aantreft, en dus geen ideeën voor de toekomst. Men leeft in het nu, onbewust van het feit *dat* men leeft.

Maar leven we eigenlijk wel als we in het nu leven? Het verleden is immers voorbij en de toekomst is er nog niet.

En die toekomst zal er, voor de huidige cultuur van de Achterhoek, misschien ook wel niet echt zijn. De wereld verandert en vroeg of laat krijgt iedere uithoek van de wereld daar mee te maken. *Panta Rhei*, alles stroomt. Stenen die te los liggen, worden onverbiddelijk meegevoerd met de stroom, door de kracht van het water; bron van alle leven.

De humor ligt in de Achterhoek op straat, maar er is weinig subtiels aan de humor, en ze is bijna altijd bedoeld om zichzelf te relativieren. De kracht van ironie wordt wel gebruikt, maar niet begrepen, waardoor ze niet goed gebruikt wordt. Diegenen die het wagen af te wijken van het 'goede' worden met een hoekig soort humor en omfloerst taalgebruik, te verstaan gegeven dat ze 'niets bijzonders' zijn.

De Achterhoeker geeft daarmee vooral aan zichzelf ook niet zo bijzonder te vinden – en weinig hoop te hebben op verbetering van zijn persoonlijke cultuur.

Misschien is dat jammer, maar goede ideeën reizen nu eenmaal langzaam naar het oosten. Op basis van achterhaalde informatie wordt dan ook vaak verkeerd geoordeeld. Het meest tenenkrommende aan de Achterhoek is misschien nog wel dat er vervolgens altijd wel ergens een rudiment van beschaving, namelijk jaloezie, in het één of andere individu begint op te spelen; jaloezie die hem of haar er vervolgens per abuis toe drijft om met terloopse opmerkingen te proberen de eigen schuldigheid aan de innig gekoesterde onwetendheid, essentieel aspect van iedere kuddemoraal, bij de Enge Ander neer te leggen. Die ander moet namelijk vóór alles genormaliseerd worden om geen gevaar meer te vormen voor de kudde.

De ook bij talentvolle individuen, zij die vooruit zouden kunnen streven, veelal aanwezige berusting in de middelmatigheid van de overheersende cultuur is een gevolg van het neerdrukkende van die kuddemoraal, die iedereen die verzuimt boven de kudde uit te springen na verloop van tijd met zich meesleurt in haar stroom; naar beneden. *Panta Rhei*.

Om xenofobe grappen wordt in de Achterhoek altijd een beetje besmuikt gelachen want er wordt nooit openlijk op slecht gedrag gereageerd; iedereen is namelijk heel erg *gelijk* in de Achterhoek.

Een xenofob, die de kudde altijd omarmt als zijn natuurlijke habitat, hoort helemaal *bij* die kudde.

Dat in tegenstelling tot de intellectueel, die in een kudde vooral niet mag ontstaan – en als hij toch aanstalten maakt op te staan, genadeloos neergedrukt wordt. Hoe duidelijker de kudde een gebied bewoont met statische grenzen en een wat statische, fanatiek conservatieve overheersende cultuur en het hierbij horende neerdrukkende gedrag van fanatiek conservatieve, xenofobe kuddedieren, hoe sneller kritiek op die cultuur als iets bedreigends wordt gezien.

Vandaar misschien dat de Achterhoek zo weinig intellectuelen voortbracht (er was eigenlijk alleen Menno Ter Braak, die zich vooral verveelde in het Achterhoekse Eibergen, de volgens hem ‘achterste Achterhoek’). Het vermogen tot neerdrukken wordt groter naarmate er minder diversiteit, minder *leven* in een cultuur zit.

Maar uiteindelijk gaat de monocultuur ook altijd zichzelf neerdrukken. Een gebrek aan diversiteit en lerend vermogen is de garantie voor de ondergang van iedere diersoort; ook van de Homo Sapiens. En niet alleen de groepsdruk drukt dan de individuen in de groep neer, individuen – en vooral de fanatiek conservatieve xenofoben onder hen – gaan op den duur ook altijd zichzelf neerdrukken – onder meer door hun gevoel en andere primaire levensbehoeften voor de *scheppende* mens uit te schakelen.

Waarschijnlijk is dat de reden dat ik de Achterhoek al jaren geleden onder me heb gelaten. Maar het is natuurlijk niet eens de vraag of dat voldoende zal zijn om de kudde te ontlopen. Want ‘de’ Achterhoeker bestaat niet, maar de Achterhoek wel, en de haar zo kenmerkende kuddemoraal voelt zich niet gebonden aan welke grens dan ook.

Wil tot waarheid

08.02.2018

Het gevaarlijkste aan fascisme is dat een fascist vooral een hekel heeft aan zichzelf.

Een fop-intellectueel is vrij eenvoudig te herkennen. Hij probeert vaak een alliantie te sluiten met meerderheden, door gebruik te maken van de xenofobie van het kuddedier tegenover minderheden. Fop-intellectuelen in de politiek zijn juist daarom zo gevaarlijk: hun machtsbasis wil uiteindelijk af van alles dat afwijkt van de kudde. Niets menselijks is het kuddedier vreemd wanneer hij verzuimt boven die kudde uit te springen en meedoet met het neerdrukken van afwijkende (groepen van) individuen. Zoals het beroemde experiment in de Stanford gevangenis al bewees: de rol die je speelt, beïnvloedt je gedrag.

Het buigen voor de kuddemoraal is een teken van 'beschaving'; omdat wij helemaal geen kuddedieren *zijn*. We hebben ons aan laten praten dat we het zijn; door het neoliberalisme. Eén van de grootste prestaties van dat neoliberalisme is dan ook het opdienen van barbarisme als een hogere vorm van beschaving. Het neoliberalisme hecht alleen waarde aan het vrije individu zolang dat individu een volgzame burger en consument is; zolang hij geen gevaar vormt voor het *systeem*.

Ondertussen presteren sommige neoliberalen het om te beweren dat de westerse mens steeds minder sociaal, want steeds individualistischer, aan het worden is. Dit misverstand, dat de individualisering van de samenleving een probleem zou zijn, wordt door het kuddedier gekoesterd met een vooropgezet doel: het terugduwen van vrije individuen in de kudde. Gelukkig weten die vrije individuen wel beter: voor succesvolle sociale samenlevingen

met gelukkige individuen moet juist het individu centraal staan – en niet de groep, haar systeem of haar nogal ondemocratisch gekozen vertegenwoordigers. Die niemand vertegenwoordigen behalve hun eigen machtshonger.

Een kuddedier hoeft zichzelf in de veiligheid van de kudde niet te leren kennen en zal zichzelf in die kudde nooit in de juiste richting kunnen ontwikkelen – omdat vrije individuen altijd *weg* willen uit de kudde.

Wat het kuddedier doet door in de kudde te blijven is zijn *wil tot waarheid*, zijn natuurlijke aanleg als vrij individu onderschatten – uit angst voor de neerdrukkende kuddemoraal. Soms uit welbegrepen eigenbelang; als zijn talenten voor visie, inzicht en lef slecht aangelegd of ontwikkeld zijn, kan het gunstig lijken om op te gaan in de, oppervlakkig gezien, qua aantal, macht, hoeveelheid geld of hoeveelheid *likes*, sterkere kudde dan boven die kudde uit te springen – en niet bang te zijn voor het gevaar van het – in je eentje – kiezen voor de juiste richting op een onbekende weg, om op zoek te gaan naar de onbekende wereld achter de horizon van de kuddemoraal – door jezelf in alle vrijheid te ontwikkelen. En niet bang te zijn om nog eens verrast te worden op zo'n reis over ongebaande paden naar onbekende hoogten.

Dat neoliberalisme en xenofobie hand in hand gaan kun je zien aan het feit dat dezelfde neoliberale politici die onder het mom van 'het bevrijden van individuen' besloten tot het gooien van bommen op verre buitenlanden als Afghanistan, Irak, Libië en Syrië, die individuen niet alleen juist doodden met hun bommen, maar hen – toen zij in reactie op die bommen met gevaar voor eigen leven het 'vrije' westen probeerden te bereiken, ook uit alle macht tegenhielden.

De gemiddelde liberaal houdt niet zo van verrassingen; hoe goed die verrassingen ook te voorspellen zouden zijn geweest.

Opeens waren zogenaamd 'bevrijde' individuen een gevaar voor 'Fort Europa' en haar 'superieure' joods-christelijke cultuur, die dankzij de verlichting het walhalla, de ratio, had bereikt. En die na de industriële revolutie en haar noodzakelijke randvoorwaarden; mondialisering, efficiëntie, uitbuiting en onderdrukking, een neoliberale economie had gerealiseerd die weliswaar de hele aarde omspande, maar die aarde wilde exploiteren zonder verantwoordelijkheid te nemen voor de gevolgen van die exploitatie.

Een neoliberale economie met xenofobe conservatieve fanatici die 'gevaarlijke' immigranten (lees: ze hebben een andere religie) zag als 'gelukszoekers' (lees: ze willen graag werken). Maar die immigranten hadden natuurlijk vooral andere roots, een andere cultuur – en zwart haar of bruine ogen. Die mochten natuurlijk niet zomaar het grondgebied van *hun* Staat binnenwandelen, aanspraak makend op het recht zichzelf te verplaatsen – en daarbij nota bene de grens van een andere staat overschrijden.

De staat, die de neoliberale politicus als uniek eigendom van hem, de vrije markt en de neoliberale kudde beschouwd. Nee, de mens, hoewel van nature een nomadische diersoort, mag zich niet meer overal waar hij dat wenst vestigen; dat zou immers het hele concept neoliberale staat op zijn kop zetten. Mensen van kleur maar vooral mensen met een andere persoonlijke cultuur horen buiten de kudde te blijven, haar grondgebied niet te betreden, maar zich ver weg, in leeggeroofde landen – te laten uitbuiten en neerdrukken door de cultuur van het neoliberale kuddedier.

De immigrant, een buitenstaander die de fanatiek conservatieve xenofob tot gevaarlijk bestempelt omdat hij afwijkt van de kudde, mag de kudde vooral niet in verwarring brengen over haar kuddemoraal, algemeen geaccepteerde 'waarheden' niet ter discussie stellen, alleen al door vooruit te gaan naar een geografie en cultuur waar hij zich meer mee verbonden voelt dan met de cultuur

die hij (altijd deels) achterlaat. En zo de cultuur van het eeuwige en grenzeloze kuddedier in de nieuw bereikte geografische locatie te verrijken, te bevragen, scherp te houden, aan te vullen, te versterken, verbeteren en verrijken.

Weggaan is een beetje geboren worden.

Aan de basis van vrijwel ieder gewapend conflict staat hetzelfde misverstand, dat gretig wordt misbruikt door xenofobe politici en hun meelopers: neoliberale journalisten. Dat misverstand komt neer op conservatieve fanatici die, onder invloed van dezelfde xenofobe, nationalistische gevoelens die leidden tot de Eerste en Tweede Wereldoorlog (en andere oorlogen), per abuis door de kudde worden aangezien voor hun leider. Het mechanisme hierachter vindt plaats in de psyche van het kuddedier dat, gevoelig als het is voor alles wat zich vermomt als beschaving, de aandrang om dominante structuren die bovenop de ratio zijn gebouwd te omarmen, niet kan weerstaan – en collega kuddedieren die, puur voor eigen gewin, vanaf de top van de apenrots aan de touwtjes van het systeem trekken, per abuis voor hun leider aan zien.

En het niveau van onze democratie bevordert dit fenomeen sterk.

Want wat nog niet zo goed ontwikkeld is in de middelmatige mens is een goed onderscheidingsvermogen voor wat een hoger beschavingsniveau eigenlijk *is*. Vaak wordt dat onderscheidingsvermogen dan ook beperkt en neergedrukt door de overheersende, suboptimale cultuur. Zo zien we gebeuren dat, hoewel de mens van nature een solitair levend dier is, een dier dat van nature nooit in een groter verband dan in zijn meer of minder uitgebreide familie wil leven, door het feit dat hij het contact met de natuur, *zijn* natuur,

verloren is, soms de neiging heeft achter een door xenofobe conservatieve fanatici aangevoerde kudde aan te rennen.

Het feit dat die xenofobe conservatieve fanatici de verkeerde kant op gaan; in de richting van de afgrond van centralisme, vriendjes- en achterkamertjespolitiek, machtswellust, milieuvervuiling, oorlog, honger en geweld, maakt daarbij niet uit; zolang het kuddebrein maar voldoende gestimuleerd wordt door de nihilistische roep van een neoliberale meerderheid – die helemaal geen meerderheid is.

De belangrijkste voorwaarde voor het kuddebrein om verblind te raken door de kuddemoraal van inferieure leiders is door, vooral in de media, te suggereren dat die leiders ook politieke leiders zouden kunnen zijn of moeten worden, daarbij rijkelijk puttend uit allerhande noodzakelijke spookverhalen over een vaak niet eens bestaande vijand. Maar de xenofobe conservatieve fanatici onder de politici creëren in werkelijkheid eerder chaos en geweld dan orde en vrede. Niet omdat ze talent voor het geven van leiding hebben, maar omdat het een *self fulfilling prophecy* is.

Als je om gekozen te worden al die tijd hebt geroepen dat we ‘eraan gaan door al die buitenlanders’ dan zou het wel heel vreemd zijn als je de afwijkende Ander niet genadeloos zou aanpakken op het moment dat je gekozen bent. Belofte maakt schuld en het kuddedier wil na de verkiezingen boter bij de vis. Dat vervolgens een reactie volgt van degenen die neergedrukt worden door de ‘frisse wind’ in de politiek – met alle gevolgen van dien – kan een kind bedenken.

De echte leiders, de Avant-garde van linkse intellectuelen (dus niet de zich links denkende neoliberale kuddedieren) in iedere samenleving, lopen dan ook altijd juist achteraan, net buiten de kudde, om het overzicht te bewaren en de kudde bij te sturen wanneer die weer eens in volle vaart op een afgrond af rent. Echte

leiders geloven bovendien nog in het belang van tolerantie tegenover minderheden, in een democratie oftewel een bestuur *van, voor en door* het volk die daarvoor nodig is – en in andere vooruitstrevende waarden.

Wanneer je net als veel politici denkt dat jouw visie ‘de’ waarheid wordt als zoveel mogelijk mensen jouw machtspositie steunen in een ondemocratische neoliberale democratie wordt je leven meer een lijdensweg... dan de weg van een leider.

Misschien moeten we daarom maar eens af van Nietzsche’s ‘Wil tot Macht’ als belangrijkste drijfveer van de mens. De werkelijkheid is namelijk dat in de mens een veel sterkere drijfveer zit dan de politieke wil tot macht; iets dat 2000 jaar ‘joods-christelijke’ cultuur niet heeft kunnen uitroeien: de *wil tot waarheid*. Wanneer we beter leren die wil tot waarheid aan te spreken zullen we weer vooruit gaan, zonder xenofobie en andere onnodige angsten. Dan laten we ons niet meer misleiden door xenofobe demagogen. Dan oefenen we zelf invloed uit op ons lot; door onszelf voortdurend te ontwikkelen, in een eeuwige zoektocht naar vooruitgang – en waarheid.

Parrhêsia

22.02.2018

Gezien communicatie het belangrijkste is in het werkende leven en gesteld dat voor een optimale communicatie basiswaarden als waarheid en rechtvaardigheid essentieel zijn, is filosofie een belangrijk vak. Het is bovendien niet alleen de oorsprong van de wetenschap, die begon met filosofen die zichzelf en anderen vragen stelden, maar ook de manier voor de kennis om vooruit te

komen; met vernieuwende ideeën die ontstaan na het diepere (zelf)onderzoek.

Een interessant onderdeel van de filosofie, het ‘vrijmoedig de waarheid spreken’ (Grieks: parrhêsia) is iets wat individuen vooruit kan helpen in van nature vaak neerdrukkende, achteruitwerkende instituties. Kritiek leveren op misstanden die schijn-meerderheden in die instituties in stand willen houden is belangrijk voor zowel het individu dat die kritiek levert als die instituties, en een goede kennis van – en bedrevenheid in – de filosofie, waaronder de parrhêsia, kan helpen om als individu op effectieve wijze bij te dragen aan vooruitgang van jezelf, de organisatie en daarmee de samenleving.

Ons suboptimale, want uitsluitend op schijn-meerderheden gebaseerde democratische systeem houdt echter niet zo van parrhêsia. Wat dat betreft zijn we niet zoveel opgeschoten sinds de oorsprong van onze democratie, het oude Athene, waar de meerderheid er ook al niet zo van hield. Want wat Socrates in *De Apologie* zei geldt in onze tijd nog steeds:

‘Neemt u het mij alstublieft niet kwalijk dat ik de waarheid zeg: want niemand zal het er levend afbrengen die zich eerlijk (gnêsîôs; ‘uit nobele motieven’) wil verzetten tegen een massa, zomin hier als elders, en die wil verhinderen dat er in de staat onrecht en onwettelijkheid wordt gepleegd.’

Socrates verwijst hiermee naar het gevaar voor het individu wanneer hij de waarheid spreekt. Hij gaf zichzelf in *De Apologie* ook het volgende antwoord op de vraag waarom hij nooit politiek actief was geweest:

‘Had ik, lang geleden, gepoogd aan politiek te doen, dan was ik sinds lang een verloren man geweest.’

Maar parrhêsia is niet alleen van levensbelang voor onze gekozen democratische vertegenwoordigers. Ook een universiteit van enig niveau kan niet zonder haar bestaan. De Maagdenhuisbezetting van 2015 bijvoorbeeld viel niet zonder reden samen met een reorganisatie bij de vakgroep algemene cultuurwetenschappen; de vakgroep waar de studie filosofie onderdeel van uitmaakt. Door het neoliberale rendementsdenken had bij de heren en dames bestuurders van de UvA namelijk het misverstand post gevat dat het *aantal* studenten een verband zou hebben met de *kwaliteit* – van het onderwijs.

Tijdens die bezetting durfde welgeteld één docent aan de UvA op te staan; Rudolf Valkhoff, die zich beriep op zijn academische vrijheid om de kwaliteit van het onderwijs in ‘culturele patronen in cultuurgeschiedenis’ te beschermen en bevorderen – om vervolgens na een fopproces rücksichtslos geofferd te worden aan het systeem en haar angst voor de waarheid.

Vlak voor zijn pensioengerechtigde leeftijd werd Valkhoff nog even ontslagen door de universiteit, omdat hij niet mee zou hebben willen werken aan ‘hervormingen’ van het onderwijs.

Ongetwijfeld vonden de heren en dames in het systeem gewoon dat Valkhoff net als Socrates de jeugd bedierf, want hun onderbewuste dacht natuurlijk vooral aan de eigen machtspositie, die niet gebaat was bij de parrhêsia zoals Valkhoff die bedreef. Valkhoff kwam met zijn studenten in opstand tegen het ‘rendementsdenken op de universiteit, met alle perverse prikkels ervan’ en de daar altijd mee gepaard gaande ‘angstcultuur’.

Ik heb in Nederland nog niemand publiekelijk voor Valkhoff zien opstaan. Maar ik ben dan ook, met uitzondering van Frontaal Naakt, al sinds lang gestopt de Nederlandse media actief te volgen. Voor de zekerheid, opdat het belang en de moed tot waarheid van Valkhoff niet vergeten wordt, betuig ik daarom vandaag alsnog

mijn steun aan iemand die niet alleen de parrhêsia op Oud Griekse wijze beoefende en daarmee opkwam voor individuen in plaats van voor het neerdrukkende, achteruitwerkende systeem – en dus, zoals het hoort bij de ware parrhêsia, met gevaar voor eigen positie de waarheid sprak – maar vooral eindelijk eens echt opkwam voor het belang van de kwaliteit van het onderwijssysteem zelf.

Een systeem dat, hoe ouder het wordt, schijnbaar volgens een natuurwet, steeds meer in handen lijkt te komen van egoïstische dictators, die tegenwoordig door hun monomane rendementsdenken goed samen te vatten zijn met de overkoepelende term *neoliberalen*. En Maarten van Rossem had gelijk met zijn oproep dat we hun ondergangsreligie, het neoliberalisme, nu eindelijk maar eens ten grave moeten dragen.

Dat kan door filosofie, naar Frans voorbeeld, op te nemen als verplicht vak in iedere school-fase en bij ieder schooltype, maar ook door als individu filosofisch waarheids-onderzoek als levenswijze te adopteren.

Want iedereen kan filosoof zijn. Ook en misschien wel vooral als je niet alleen teksten van andere filosofen hebt gelezen, maar bovendien dankzij de oeroude traditie van de orale overlevering het goede voorbeeld van de parrhêsia zelf in actie hebt gezien, bij een goede collega-filosoof zoals Rudolf Valkhoff; onze eigen Socrates.

Wil tot waarheid nodigt uit tot nadenken over de tijd na het liberale virus; door goed terug te kijken naar de oorzaken van de crisis van de westerse beschaving.

In dit boek van Jasper Mekkes rijzen de eerste contouren op van zijn voorstel voor een persoonlijke filosofie van de geschiedenis. Een praktische filosofie, met het vrije individu als belangrijkste structurerende factor.

Om een uitweg te vinden voor een steeds nihilistischer wordende westerse beschaving laat *Wil tot waarheid* zien hoe goed terugkijken en vrijmoedig de waarheid spreken kan bijdragen aan de vooruitgang van vrije individuen in ecologisch, sociaal, economisch en politiek verantwoorde samenlevingen.

De online publicatie van deze 44 filosofische essays deed nogal wat stof opwaaien in de Nederlandse polder. In *Wil tot waarheid* zijn ze nu geredigeerd, gebundeld, geïllustreerd en aangevuld met het nooit eerder gepubliceerde korte verhaal 'Het uur van de waarheid'.

Jasper Mekkes (1975), schrijver, filosoof en docent, studeerde Landinrichting in Wageningen en publiceert regelmatig over de filosofie achter duurzame vooruitgang. De essaybundel Wil tot waarheid is zijn eerste boek. Zijn tweede boek, een biografie over Jan Antoon Fortuyn, wordt verwacht in 2021.

Anderen over de essays van Jasper Mekkes:
Han van der Horst: 'Een boeiende visie'
Huib Riethof: 'Kort en ongekend krachtig!'

